

Poziom samooceny i satysfakcji seksualnej a postrzeganie seksualne uczniów

Sexual satisfaction, self-esteem and sexual perception of students

Patryk Lisikiewicz¹, Marta Rawińska²

¹Zespół Opieki Zdrowotnej w Oświęcimiu, Oddział Rehabilitacji Neurologicznej

²Wydział Psychologii, Katedra Psychoterapii i Terapii Seksualnej, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie

Streszczenie

Wstęp: Przeprowadzone badania miały na celu sprawdzenie, na ile aspekt erotyczny jest obecny w postrzeganiu uczniów klas licealnych przez nauczycieli. Wydaje się on niezwykle interesujący, gdyż bez względu na pełnione przez nas funkcje społeczne zawsze ma na nas wpływ nasza natura biologiczna, która w dużym stopniu determinuje nasze zachowanie. W badaniu ukazano związek pomiędzy postrzeganiem uczniów przez nauczycieli a ich satysfakcją seksualną i samooceną.

Materiał i metody: Grupa badawcza liczyła 34 osoby. Poddano analizie wpływ poziomu samooceny, oraz satysfakcji seksualnej na 3 działania: bezpośrednie, w obrębie myśli, i w obrębie odczuwanej atrakcyjności. Użyto kwestionariuszy: SES i SSS, oraz ankiety.

Wyniki: Istotne różnice dotyczyły poziomu satysfakcji seksualnej dla każdej z badanych podgrup. Poziom satysfakcji seksualnej był najniższy w grupie wykazującej działanie o charakterze uwodzącym, następnie był trochę wyższy w grupie wykazującej myśli erotyczne, oraz najwyższy w grupie wykazującej tylko marzenia erotyczne. Jak również występowały istotne różnice w poziomie samooceny między grupą wykazującą działanie, a osobami nie wykazującymi działania. Poziom samooceny był najwyższy w grupie wykazującej działanie.

Wnioski: Najważniejsze wyniki występują w poziomie satysfakcji seksualnej; czym niższy poziom satysfakcji seksualnej tym większe prawdopodobieństwo kolejno do zauważania atrakcyjności uczniów, występowania myśli o uczniach oraz podejmowania działania do towarzyskiego spotkania się z uczniami. Poziom samooceny nie ma wpływu na zauważanie atrakcyjności u uczniów, czy też na fantazjowanie - różnicował tylko jednostki podejmujące działanie od tych nie podejmujących działania.

Słowa kluczowe: atrakcyjność seksualna, nauczycielki, samoocena, uczniowie

Seksuologia Polska 2015; 13 (2): 53–58

Abstract

Introduction: The study presents teachers' perspective on students in erotic way. This aspect seems to be very important as far as human nature — regardless of the social functions performed — always affects our behavior.

Material and methods: The research group consisted of 34 people. We analyzed the impact of the level of self-esteem and sexual satisfaction on three measures: direct (erotic behavior), within the mind, and within the perceived attractiveness. One has used the SES and SSS questionnaires and survey.

Results: There are significant differences within the particular subgroups considering sexual satisfaction. The sexual satisfaction is the lowest in the group performing direct erotic behavior, the effect then was a little higher in the group showing thoughts, and the highest in the group showing only fantasies. There are also significant differences in the level of self-esteem among the group performing action, and those not performing action. The level of self-esteem was higher in the group performing action.

Conclusions: *The most important results are found in the level of sexual satisfaction - the lower the sexual satisfaction, the greater the likelihood, sequentially, to notice the attractiveness of the students, the prevalence of thinking about the students and taking action for social gathering with the students. The level of self-esteem does not affect the noticing of attractiveness of students, or fantasizing, differentiating only individuals performing action and those not taking action.*

Key words: students, sexual attractiveness, teachers, self-esteem

Polish Sexology 2015; 13 (2): 53–58

Wstęp

Uwzględniając, że samoocena jest konstruktem subiektywnym, opartym na percepcji i ocenie własnej osoby [1–3] i u osób dorosłych ma względnie trwały charakter [4] uznano, że powinna mieć wpływ na nasze działania bądź też ich brak. Samoocena jednostki jest jej subiektywną oceną siebie, jako pozytywnej lub negatywnej. Wyraża się ona w odczuciach dotyczących tego, czy i w jakim stopniu dana osoba uważa się za wartościową. Mówi się też o niej jako o postawie wobec siebie. Jest ona wypadkową schematów Ja obejmujących różne atrybuty, takie jak wygląd fizyczny (Ja szczupłe, ładne, młode), inteligencję (Ja mądre), status ekonomiczny (Ja bogate), uczciwość (Ja moralne) i tym podobne. Wypadkowa ocen tych różnych aspektów Ja jest określana jako globalna samoocena [5]. Chociaż stały poziom samooceny może mieć swoje korzenie w dzieciństwie, metaanaliza 50 badań nad samooceną przeprowadzona przez Robinsa i wsp. [6] pokazała, że w biegu życia ogólna skłonność osoby do wysokiej lub niskiej samooceny może ulegać wahaniom. Samoocena okazała się najbardziej stabilna w grupie 20-latków i pozostała stabilna do okresu średniej dorosłości [7]. Samoocena stabilna to stały system opinii i sądów o sobie samym, który nie ulega gwałtownym zmianom.

Satysfakcja seksualna partnerów zależy natomiast od bardzo wielu czynników o różnym znaczeniu. Można do nich zaliczyć między innymi: kondycję fizyczną, nastrój, rozluźnienie, brak poczucia winy, brak zmęczenia, cechy osobowości oraz czynniki o charakterze motywacyjno-emocjonalnym tworzące atmosferę zbliżenia seksualnego. Pożycie seksualne to sfera związana z całokształtem funkcjonowania związku w ten sposób, że brak porozumienia psychicznego wpływa na niezadowolenie ze współżycia [8], co stanowi przesłankę do wniosków, że satysfakcja seksualna ma związek z fantazjowaniem o osobach trzecich.

Materiał i metody

Interesująca jest nie tylko analiza zebranych wyników, ale zaskakuje również sam proces zbierania danych. Biorąc pod uwagę, że grupa badawcza liczy tylko 34 osoby, zbieranie danych okazało się niezwykle

czasochłonne i wymagające zarówno wielu zabiegów zapewniających między innymi dyskrecję, poufność danych, anonimowość, jak i zapewnienia co do sposobu użycia zebranych informacji.

Poddano analizie wpływ poziomu samooceny oraz satysfakcji seksualnej na 3 działania:

1. Działanie bezpośrednie, dawanie jasnego komunikatu co do chęci towarzyskiego spotkania z uczniem poza szkołą (zmienna działanie).
2. Działanie w obrębie myśli, czyli chęci spotkania się z określonymi uczniami towarzysko, ale nie wykazując w tym kierunku żadnego działania (zmienna myśli).
3. Działania w obrębie odczuwanej atrakcyjności, czyli czy uczniowie podobają się fizycznie w ramach fantazji (zmienna marzenia).

Narzędzia badawcze:

1. Ankieta zawierająca 11 pytań, w tym 8 ogólnych (opis próby) i 3 diagnostyczne.
2. Skala Satysfakcji Seksualnej Davies (SSS), składająca się z 21 pytań diagnostycznych. Badany miał za zadanie wskazać na pięciostopniowej skali, w jakim stopniu zgadza się z każdym z tych stwierdzeń. Wynik wyrażano jako wynik ogólny lub w 3 podskalach (satysfakcja fizyczna, emocjonalna i satysfakcja związana z poczuciem kontroli).
3. Skala Samooceny Rosenberga (SES, *Rosenberg Self-Esteem Scale*) — narzędzie pozwalające na ocenę poziomu ogólnej samooceny — względnie stałej dyspozycji rozumianej jako świadoma postawa (pozytywna lub negatywna) wobec Ja. Składa się z 10 pytań diagnostycznych. Badany miał za zadanie wskazać na czterostopniowej skali, w jakim stopniu zgadza się z każdym z tych stwierdzeń.

Hipotezy badawcze:

1. Poziom samooceny jest pozytywnie skorelowany z działaniem.
2. Poziom samooceny jest pozytywnie skorelowany z myśleniem.
3. Poziom samooceny jest pozytywnie skorelowany z marzeniami.
4. Poziom satysfakcji seksualnej jest negatywnie skorelowany z działaniem.
5. Poziom satysfakcji seksualnej jest negatywnie skorelowany z myśleniem.

6. Poziom satysfakcji seksualnej jest negatywnie skorelowany z marzeniami.

W celu zwiększenia czytelności zapisu przyjęto zapis działania = 1: informujący, że dana osoba odpowiedziała diagnostycznie na pytanie dotyczące podejmowanego działania ukierunkowanego na spotkanie z uczniem towarzysko, i działanie = 0: informujące o antagonistycznym stanie. Analogicznie zapis dotyczy pozostałych 2 zmiennych: myśli (mówiącej o tym czy dana jednostka miała ochotę spotkać się z uczniem) i fantazji (informującej o dostrzeganiu atrakcyjności fizycznej u uczniów) oraz zmiennych SES (wyniku ogólnego punktowego ze Skala Samooceny Rosenberga) i SSS (wyniku ogólnego punktowego z Skali Satysfakcji Seksualnej Davies). Zastosowano gradację postępowania, czyli osoby wykazujące działanie, zostawały wyłączone z liczenia ich w kategorii myśli i fantazji, gdyż przy działaniu naturalne jest, że występowały zarówno myśli jak i fantazję, i analogicznie przy myślach, wyłączenie tych osób również w grupie fantazji.

Badanie przeprowadzono w grupie nauczycielek w wieku od 26–35 lat ze szkół średnich, z miast o ludności powyżej 100 tys. mieszkańców.

Wyniki

Analizę wyników badań rozpoczęto od charakterystyki badanych zmiennych na podstawie podstawowych statystyk opisowych. Obliczone zostały wartości przeciętne w postaci średniej arytmetycznej, minima oraz maksima, miary zmienności w postaci odchylenia standardowego oraz miary pozycyjne w postaci kwartyli pierwszego oraz trzeciego.

Analiza wyników tabeli 1 dla SES wskazuje, że wyższe średnie uzyskały osoby realizujące działanie (39,20) w odróżnieniu od osób w przypadku, u których stwierdzono brak działania (35,73). Odwrotnie w przypadku SSS, w której osoby wykazujące się działaniem uzyskały niższe średnie — 37,60 niż osoby, które nie przejawiały działań — 74,33.

Analiza wyników tabeli 2 dla SES wskazuje, że wyższe średnie uzyskały osoby realizujące myśli o charakterze erotycznym (35,88) w odróżnieniu od osób, w przypadku których stwierdzono brak myśli (35,50). Odwrotnie w SSS, w której osoby wykazujące myśli uzyskały niższe średnie równe (68,05) od osób, które nie przejawiały myśli (83,75).

Tabela 1. Podstawowe statystyki opisowe — działanie

Zmienna	Warunek uwzględniania: występowanie działania						
	N ważnych	Średnia	Minimum	Maksimum	Dolny kwartyl	Górny kwartyl	SD
SES	5	39,20	38,00	40,00	39,00	40,00	0,83
SSS	5	37,60	32,00	42,00	36,00	40,00	3,84
Zmienna	Warunek uwzględniania: niewystępowanie działania						
	N ważnych	Średnia	Minimum	Maksimum	Dolny kwartyl	Górny kwartyl	SD
SES	30	35,73	33,00	40,00	35,00	37,00	1,38
SSS	30	74,33	46,00	102,00	66,00	84,00	13,26

SD (standard deviation) — odchylenie standardowe; objaśnienia pozostałych skrótów w teście

Tabela 2. Podstawowe statystyki opisowe — myśl

Zmienna	Warunek uwzględniania: występowanie myśli Warunek pomijania: występowanie działania						
	N ważnych	Średnia	Minimum	Maksimum	Dolny kwartyl	Górny kwartyl	SD
SES	18	35,88	33,00	40,00	35,00	37,00	1,56
SSS	18	68,05	46,00	84,00	64,00	76,00	10,25
Zmienna	Warunek uwzględniania: niewystępowanie myśli Warunek pomijania: występowanie działania						
	N ważnych	Średnia	Minimum	Maksimum	Dolny kwartyl	Górny kwartyl	SD
SES	12	35,50	34,00	37,00	34,50	36,00	1,08
SSS	12	83,75	58,00	102,00	77,00	91,00	11,84

SD (standard deviation) — odchylenie standardowe; objaśnienia pozostałych skrótów w teście

Tabela 3. Podstawowe statystyki opisowe — marzenie

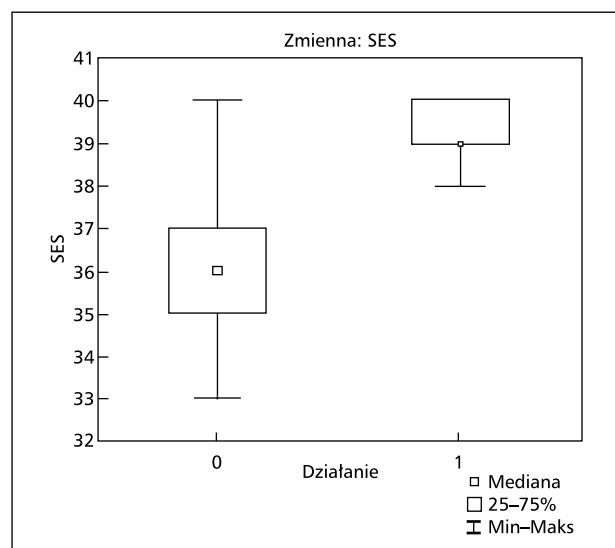
Zmienna	Warunek uwzględniania: występowanie marzenia Warunek pomijania: występowanie myśli lub działania						
	Nważnych	Średnia	Minimum	Maksimum	Dolny kwartył	Górny kwartył	SD
SES	8	35,87	34,00	37,00	35,50	36,50	0,99
SSS	8	78,87	58,00	90,00	73,00	88,50	10,97

Zmienna	Warunek uwzględniania: występowanie marzenia Warunek pomijania: występowanie myśli lub działania						
	Nważnych	Średnia	Minimum	Maksimum	Dolny kwartył	Górny kwartył	SD
SES	4	34,75	34,00	36,00	34,00	35,50	0,95
SSS	4	93,50	86,00	102,00	89,00	98,00	6,60

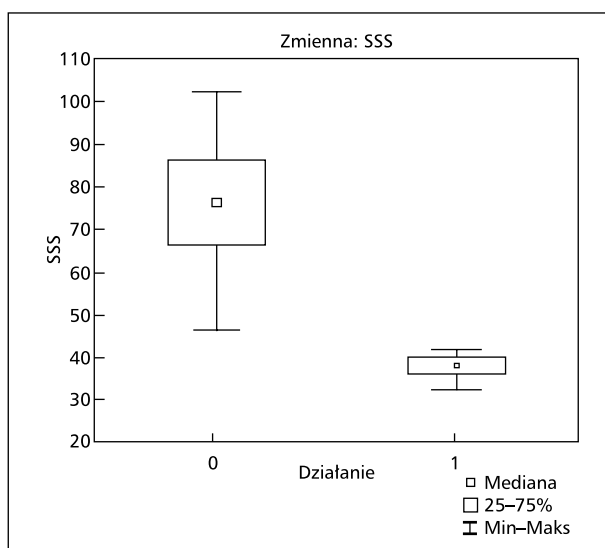
SD (standard deviation) — odchylenie standardowe; objaśnienia pozostałych skrótów w teście

Tabela 4. Test *U* Manna-Whitneya (z poprawką na ciągłość) względem zmiennej: działanie

Zmienne	Sum. ran Grupa 1	Sum. rang Grupa 2	U	Z	P
SES	469,00	161,00	4,00	-3,32	0,0008
SSS	615,00	15,00	0,00	3,51	0,0004

Wyniki są istotne z $p < ,05000$; objaśnienia skrótów w teście

Rycina 1. Skala Samooceny Rosenberga dla działania

Rycina 2. Skala Satysfakcji Seksualnej dla działania

Analiza wyników tabeli 3 dla SES wskazuje, że wyższe średnie uzyskały osoby przy pytaniu diagnostycznym o marzenie (35,87) w odróżnieniu od osób, w przypadku których stwierdzono brak marzeń (34,75). Odwrotnie w przypadku SSS, w której osoby wykazujące marzenia uzyskały niższe średnie równe 78,87 niż osoby, które nie przejawiały marzeń — 93,50.

W dalszej kolejności wykonane zostały analizy dotyczące istotności różnic SSS i SES pomiędzy grupami. W celu zweryfikowania istotności różnic pomiędzy zmiennymi zastosowano nieparametryczny odpowiednik testu *t*-studenta dla prób niezależnych test *U* Manna-Whitneya. Jako pierwszą analizę zweryfikowano istotne

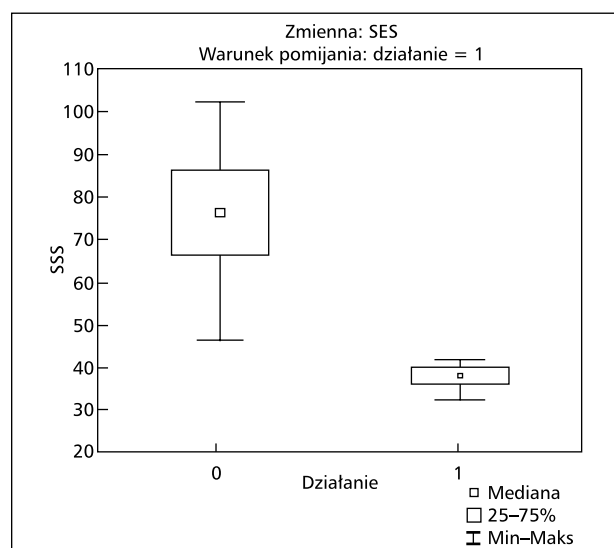
różnice ze względu na SSS i SES u osób wykazujących działanie oraz u osób niewykazujących działania (tab. 4).

Analiza wyników tabeli 4 pozwala na stwierdzenie istotnych różnic dla analizowanych zmiennych. W przypadku zmiennej SES $p = 0,0008$, w przypadku której osoby wykazujące się działaniem miały istotnie wyższe wyniki w SES od osób niewykazujących się działaniem, co zilustrowano na rycinie 1. Wyniki dla SSS wskazują istotne statystycznie różnice pomiędzy osobami wykazującymi się działaniem a osobami niewykazującymi działania $p = 0,0004$, w przypadku których osoby realizujące działanie miały istotnie statystycznie niższe wyniki w SSS niż osoby nierealizujące działania (ryc. 2).

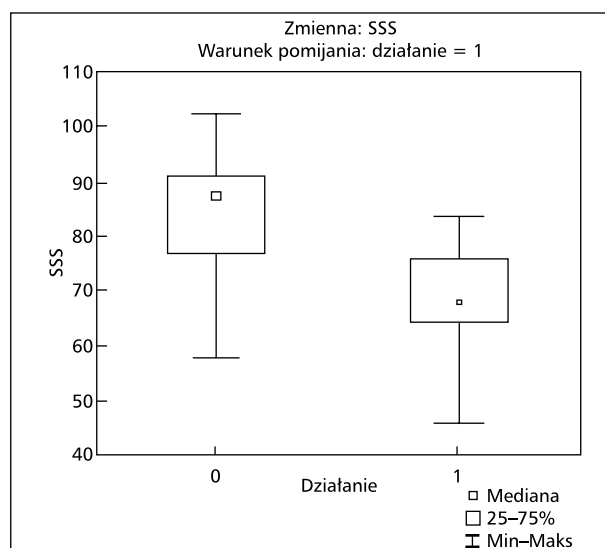
Tabela 5. Test U Manna-Whitneya (z poprawką na ciągłość) względem zmiennej: myśl

Zmienne	Sum. rang	Sum. rang	U	Z	p
	Grupa 1	Grupa 2			
SES	170,50	294,50	92,50	-0,63	0,52
SSS	263,50	201,50	30,50	3,25	0,001

Zaznaczone wyniki są istotne z $p < ,05000$; warunek pomijania występowania działania; objaśnienia skrótów w teście

Rycina 3. Skala Samooceny Rosenberga u osób z myślami

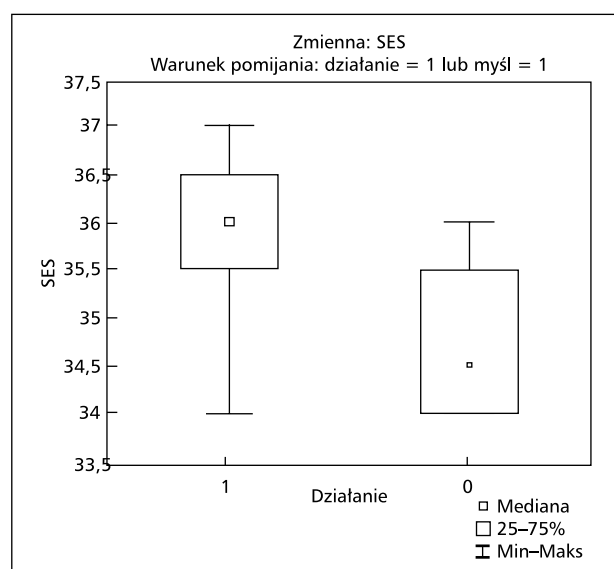

Rycina 4. Skala Satysfakcji Seksualnej u osób z myślami

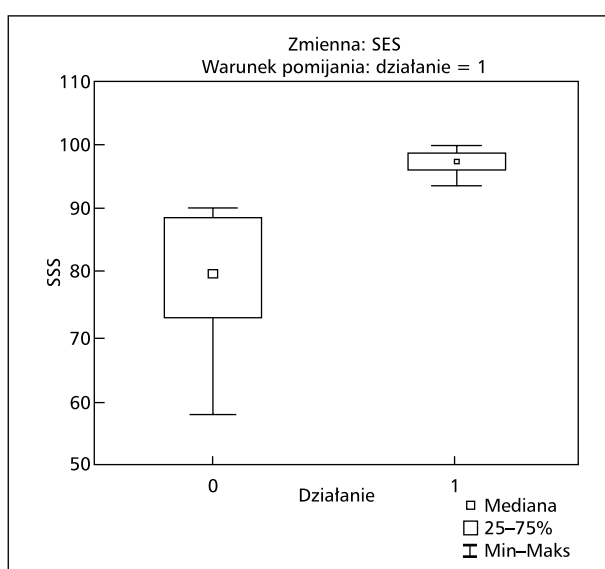
Tabela 6. Test U Manna-Whitneya (z poprawką na ciągłość) względem zmiennej: marzenie

Zmienne	Sum.rang	Sum.rang	U	Z	P
	Grupa 1	Grupa 2			
SES	61,50	16,50	6,50	1,52	0,12
SSS	39,00	39,00	3,00	-2,12	0,03

Zaznaczone wyniki są istotne z $p < ,05000$; warunek pomijania występowania działania lub myśli; objaśnienia skrótów w teście

Rycina 5. Skala Samooceny Rosenberga dla osób z marzeniami

Rycina 6. Skala Satysfakcji Seksualnej dla osób z marzeniami

Druga analiza zweryfikowała istotne różnice ze względu na SSS i SES u osób wykazujących myśli oraz u osób niewykazujących myśli z wyłączeniem osób, które wykazały działanie (tab. 5).

Analiza wyników tabeli 5 wskazuje, że nie ma podstaw do stwierdzenia istotnych różnic dla SES w przypadku osób wykazujących myśli bądź ich braku, $p = 0,52$, co potwierdzono również na rycinie 3. Istotne różnice stwierdzono natomiast w przypadku SSS, $p = 0,001$. Analiza wskazuje, że osoby wykazujące myślenie mają istotnie niższe wyniki w SSS niż osoby niewykazujące myśli (ryc. 4).

Jako trzecią analizę zweryfikowano istotne różnice ze względu na SSS i SES u osób wykazujących marzenie oraz u osób niewykazujących marzeń z wyłączeniem osób, które wykazały działanie lub myśli.

Analiza wyników tabeli 6 wskazuje, że nie ma podstaw do stwierdzenia istotnych różnic dla SES w przypadku osób wykazujących marzenie = 1 oraz marzenie = 0 — $p = 0,12$ (ryc. 5). Istotne różnice stwierdzono natomiast w przypadku SSS — $p = 0,03$. Analiza wskazuje, że osoby wykazujące marzenia mają istotnie niższe wyniki SSS niż osoby niewykazujące marzeń (ryc. 6).

Dyskusja

Wyniki badań wskazują na istotną różnicę w każdej z podgrup w poziomie satysfakcji seksualnej (SSS). Był on najniższy w grupie wykazującej działanie o charakterze towarzyskim/erotycznym, następnie nieco wyższy w grupie wykazującej myśli, oraz najwyższy w grupie wykazującej tylko fantazje (bez uwzględnienia grupy nie wykazującej fantazji, gdyż w niej występowało najwyższy poziom satysfakcji seksualnej). Występowały również istotne różnice w poziomie samooceny (SES) między grupą wykazującą działanie a osobami niewykazującymi działania. Poziom samooceny był wyższy w grupie wykazującej działanie.

W odniesieniu do hipotezy badawczych:

1. Poziom samooceny jest pozytywnie skorelowany z działaniem — hipoteza została potwierdzona.
2. Poziom samooceny jest pozytywnie skorelowany z myśleniem — hipoteza została odrzucona.
3. Poziom samooceny jest pozytywnie skorelowany z marzeniami — hipoteza została odrzucona.
4. Poziom satysfakcji seksualnej jest negatywnie skorelowany z działaniem — hipoteza została potwierdzona.
5. Poziom satysfakcji seksualnej jest negatywnie skorelowany z myśleniem — hipoteza została potwierdzona.
6. Poziom satysfakcji seksualnej jest negatywnie skorelowany z marzeniami — hipoteza została potwierdzona.

Wnioski

Najważniejsze wyniki występują w poziomie satysfakcji seksualnej — im niższy poziom satysfakcji seksualnej, tym większe prawdopodobieństwo kolejno do zauważania atrakcyjności uczniów, występowania myśli o uczniach oraz podejmowania działania do towarzyskiego (erotycznego) spotkania się z uczniami. Możliwe, że jest to — w przypadku zwracania uwagi na atrakcyjność uczniów, fantazjowania i myślenia — forma zachowania o charakterze ucieczkowym bądź rekompensującym niski poziom satysfakcji seksualnej. Jednostki te, albo z przyczyn osobowościowych (lub np. moralnych) nie chcą przechodzić do realizacji, albo z przyczyn niższej samooceny z góry zakładają brak możliwości realizacji fantazji. Natomiast w przypadku jednostek przechodzących do aktywnych działań możliwe, że jest to próba podniesienia swojej satysfakcji seksualnej.

Poziom samooceny nie ma wpływu na zauważanie atrakcyjności u uczniów czy też na fantazjowanie — różnicował tylko jednostki podejmujące działanie od niepodejmujących działania. Możliwe, że osoby z bardzo wysokim poziomem samooceny wierzą w swoją atrakcyjność i pewność w powodzenie swoich działań, przy bardzo niskiej satysfakcji seksualnej wiedzą zatem, że mogą sami ją podnieść.

Warto również zwrócić uwagę na skalę zagadnienia, praktycznie wszystkie osoby (oprócz 4 z całej grupy badawczej) uważały, że postrzegają uczniów w aspekcie atrakcyjności fizycznej, seksualnej.

Istotność wyników badań pokazuje kierunek do dalszych, bardziej dogłębnych analiz w większej grupie badawczej, uzyskanie wiarygodnych odpowiedzi od osób badanych wymaga jednak bardzo dużych nakładów czasowych oraz organizacyjnych.

Piśmiennictwo:

1. Gazzaniga M. O tajemnicach ludzkiego umysłu. Biologiczne korzenie myślenia, emocji, seksualności, języka i inteligencji. Książka i Wiedza, Warszawa 1997.
2. Anastasi A., Urbina S. Testy psychologiczne. PTP, Warszawa 1999.
3. Baumeister R.F., Campbell J.D., Krueger J.I., Vohs K.D. Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or healthier lifestyles? *Psychological Science in the Public Interest* 2003; 4: 1–44.
4. Blascovich J., Tomaka J. Measures of self-esteem. Academic Press, New York 1991.
5. Wosińska W. Psychologia życia społecznego. GWP, Gdańsk 2004: 57–96, 534–570.
6. Robbins J. Zdrowi stulatkowi. Purana, Wrocław 2006.
7. Crisp R.J., Turner R.N. Psychologia Społeczna. PWN, Warszawa 2009: 26–62.
8. Rostowski J. Zarys psychologii małżeństwa. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1987.
9. Lew-Starowicz Z. Seks Partnerski. Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, Warszawa 1983.